

Economia del transport aeri**2012/2013**

Codi: 101751

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2501233 Graduat en Gestió Aeronàutica	829 Graduat en Gestió Aeronàutica	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Anna Matas Prat

Correu electrònic: Anna.Matas@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És necessari conèixer els continguts de l'assignatura "Introducció a l'Economia"

Objectius

L'objecte de l'assignatura és que els estudiants coneguin els aspectes econòmics més rellevants del transport aeri, tenint en compte que estem davant d'una indústria dinàmica que opera un marc internacional molt canviant. Els temes que es tractaran seran la demanda de transport aeri, la caracterització tecnològica de les companyies aèries i dels aeroports, els principis bàsics de la fixació de preus, l'estructura i organització dels mercats, la regulació econòmica del sector; la presència de les externalitats i, finalment, l'avaluació econòmica de les inversions en infraestructura. A cadascun dels apartats del programa s'estudiarà una aplicació concreta al transport aeri.

Els coneixements teòrics impartits es complementen amb un conjunt d'activitats pràctiques. Les sessions de pràctiques tenen per objecte familiaritzar a l'alumne amb els conceptes bàsics de l'assignatura mitjançant una sèrie d'activitats que l'apropin a la realitat de l'economia del transport aeri. L'alumne podrà aplicar els conceptes teòrics a problemes i exercicis pràctics i tractar i entendre les dades econòmiques relacionades amb el transport aeri. Les classes pràctiques també s'enfocaran a la resolució de problemes amb els instruments bàsics de la microeconomia.

Competències

- Comunicació
- Dimensionar i gestionar de manera eficient els recursos en les escales de les aeronaus.
- Hàbits de pensament
- Hàbits de treball personal
- Prendre decisions en la selecció de projectes d'inversió.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la viabilitat de processos d'inversió.
2. Avaluar de forma crítica el treball realitzat.
3. Comunicar eficientment de forma oral i/o escrita coneixements, resultats i habilitats, tant en entorns professionals com davant de públics no experts.
4. Desenvolupar el pensament científic.

5. Desenvolupar el pensament sistèmic.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crític.
8. Fer un ús eficient de les TIC en la comunicació i la transmissió d'idees i resultats.
9. Gestionar el temps i els recursos disponibles. Treballar de manera organitzada.
10. Relacionar els diferents components del transport aeri amb els recursos de tots els components de l'entorn econòmic implicat.
11. Treballar de manera autònoma.

Continguts

1. Introducció

Teoria: Les característiques econòmiques del transport aeri. Els serveis de transport i la infraestructura.

Pràctiques: Breu presentació dels objectius de les sessions pràctiques.- Revisió de les estadístiques fonamentals de l'economia del transport aeri.- Revisió d'algunes pàgines d'Internet d'interès pel curs.- Estudis i estadístiques elaborades per la D.G. de Transport de la UE.

2. La demanda de transport

Teoria: El comportament del consumidor. La funció de demanda de transport. El concepte d'elasticitat. El valor de les elasticitats per a la demanda de transport aeri. El temps a la demanda de transport. Modelització i predicció de la demanda. Cas d'estudi: comportament de la demanda aèria a Espanya: impacte de la crisi.

Pràctiques: Resum del càlcul del problema de maximització.- Resolució d'un exercici exemple per part del professor.- Resolució d'un exercici per part de l'alumne.- Presentació dels alumnes d'un cas d'estudi: "La predicció de la demanda de tràfic aeri".-

3. Caracterització de la tecnologia del transport

Teoria: Definició i medició de l'output. Funció de producció. Indivisibilitats i salts de capacitat. Factors fixos i factors variables. Economies d'escala. El concepte de xarxa: la configuració de hub-spoke. Eficiència i indicadors de productivitat. Cas d'estudi: anàlisi de l'eficiència en les companyies aèries i aeroports.

4. Els costos del transport

Teoria: Caracterització dels costos de transport. Estructura dels costos: l'enfocament comptable. Funcions de costos pels aeroports. El transport aeri com indústria de xarxa: costos conjunts, economies d'escala, economies de densitat i economies de xarxa. Cas d'estudi: Comparació costos companyies tradicional i companyia baix cost.

Pràctiques tecnologia i costos: Resolució d'un exercici pràctic per part del professor relacionat amb els costos- Resolució d'un exercici pràctic per part dels alumnes relacionat amb els costos.- Presentació dels alumnes d'un cas d'estudi.

5. La fixació de preus

Teoria: La fixació de preus en un context sense restriccions. Implicacions del preus òptims pel finançament. Fixació de preus en presència de indivisibilitats, restriccions de capacitat. Tarificació amb demandes diferenciades. Preus i costos externs. Cas d'estudi: Fixació de preus als aeroports: el cas d'AENA.

Pràctica: Presentació dels casos "British Airways" i "Ryanair".- Formació d'un equip per a la resolució de les preguntes relacionades amb els casos.- Discussió de les respostes en grup.- Presentació dels alumnes d'un cas d'estudi.

6. Regulació del transport aeri (I)

Teoria: Arguments econòmics que justifiquen la regulació: indústria aèria i aeroports. Crítiques a l'enfocament tradicional de la regulació. Factors determinants de la liberalització al sector aeri. El procés de liberalització als

EE.UU., Europa i internacional.

7. Regulació del transport aeri (II)

Teoria: Les conseqüències del procés de liberalització. Concentració en el mercat i política d'aliances. La competència de les companyies de baix cost. Regulació dels aeroports com a monopoli natural.

Pràctica: Estudi de la política europea en el transport aeri.- Formar equips per discutir qüestions relacionades amb l'evolució de la legislació a Europa. Discussió en grup de les respostes i debat sobre els reptes futurs en la regulació del transport aeri.- Presentació dels alumnes dels avenços en la liberalització en el transport aeri entre Europa i EE.UU.

8. Els costos externs

Teoria: Principals efectes externs derivats del transport: congestió, impactes mediambientals i accidents. Mètodes per corregir les externalitats.- L'avaluació econòmica d'aquests efectes: instruments i resultats.

Pràctica: Resum dels principals factors externs que incideixen i produeixen les empreses de transport aeri.- Impactes externs dels aeroports de Madrid i Barcelona.- Reunió en grups per discussió de preguntes.- Presentació dels alumnes d'un cas d'estudi.

9. L'avaluació econòmica de les inversions en transport.

Teoria: Introducció a l'anàlisi cost benefici aplicat a les inversions en aeroports.

Pràctica: Anàlisi cost-benefici de l'ampliació de l'aeroport de Màlaga.- Resolució d'un cas pràctic per part del professor.- Resolució d'un cas pràctic per part de l'alumne.

10. Revisió final

Resum general dels continguts del curs.- Sessió de dubtes respecte els continguts.

Metodologia

Les sessions teòriques consisteixen en el desenvolupament per part del professor dels diferents continguts de l'assignatura. Els alumnes disposen d'un manual de referència i de bibliografia complementària per a cada lliçó. Per cada lliçó del programa s'entrega un guió on es detalla l'estructura de les sessions. La classe s'acompanya amb documentació referida a casos pràctics, exemples o estadístiques que es troba disponible al campus virtual.

Les sessions de pràctiques s'enfoquen cap a tres tipus d'activitats. En la primera, el professor resumeix els continguts teòrics més rellevants del curs i presenta els exercicis pràctics que tenen com a finalitat ajudar a comprendre els conceptes teòrics i fomentar la capacitat analítica dels alumnes per resoldre problemes amb les eines de microeconomia desenvolupades al llarg del curs. En la segona, el professor presenta un cas d'estudi en relació amb el desenvolupament fet a les sessions teòriques. Els alumnes hauran d'elaborar dos assajos al llarg del curs relacionats amb els temes estudiats. Els alumnes podran escollir els dos assajos entre un llistat de temes possibles presentat pel professor. Aquests assajos, elaborats en grups de dos, o, excepcionalment, tres persones, es presentaran i discutiran a classe. Abans de la discussió cada grup entregarà a la resta d'alumnes un resum del seu treball per tal de facilitar la discussió a classe. La tercera activitat consistirà en la presentació del resum d'una notícia d'actualitat relacionada amb el transport aeri i amb la temàtica tractada a la lliçó.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Classes teòriques	30	1,2	1, 10
Clàsses pràctiques	15	0,6	10
Tipus: Supervisades			
Tutories	6	0,24	10
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, exercicis, assaig i casos d'estudi	95	3,8	1, 10

Avaluació

L'avaluació es realitzarà de manera continua al llarg del curs, d'acord amb les valoracions següents:

1. Proves escrites 70%
2. Exercicis, realització de dos assaigs i presentació a classe 30%

L'avaluació del contingut teòric de l'assignatura es farà mitjançant dues proves escrites. La primera inclourà els temes 1 a 4 del programa -aproximadament a la vuitena setmana del curs-(amb una ponderació del 40%) i la segona els temes 5 a 9 -una vegada finalitzat el període lectiu (amb una ponderació del 60%). Per tal de tenir una avaluació positiva de l'assignatura és requisit indispensable treure com a mínim un 3,5 a cadascuna de les proves i la nota ponderada de les mateixes no pot ser inferior a 4.

L'avaluació del mòdul pràctic es farà de la següent forma: exercicis i participació en la presentació de notícies (30%), realització de dos assajos i presentació i discussió dels mateixos a classe (70%). Els exercicis s'han de presentar individualment, mentre que els assajos s'han de realitzar en grups de dos; de manera justificada es podran fer en grups de tres persones. Cadascun dels grups presentarà els dos assajos a classe, prèvia entrega d'un resum a tots els alumnes per poder ser discutits. S'avaluarà la rellevància del treball, l'ús dels conceptes teòrics per part dels alumnes, la redacció i presentació escrita del treball, la capacitat de síntesis i la qualitat de la presentació a classe (incloent recursos de suport).

Prova final: els alumnes que hagin obtingut una nota inferior a 5 sobre 10, o desitgin millorar la seva qualificació, es podran presentar a l'examen final de l'assignatura en la data fixada per l'Escola. Cal tenir en compte que el resultat d'aquest examen pondera un 70% de la nota final, el 30% restant correspon als exercicis, assajos i presentació a classe.

Els no-presentats. Els estudiants que iniciïn el procés d'avaluació continuada tindran una nota final d'aprobat o suspès de l'assignatura, en cap cas de no presentat. L'excepció és que només hagin presentat un 25% de les proves d'avaluació del mòdul pràctic.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis, assaigs, presentació i comentari de notícies	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Proves escrites	70%	4	0,16	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11

Bibliografia

Rus, G. de, J. Campos i G. Nombela, *Economía del Transporte*, Ed. A. Bosch, Barcelona, 2003.

Button, K.J., *Wings across Europe: Towards an efficient European air transport system*, Aldershot, Ashgate, 2004.

Cole, Stuart. *Applied Transport Economics - Policy, Management and Decision Making*, Kogan Page, 2nd Edition, 1998.

Doganis, R. *AirlineBusiness*, Routledge, 2nd. Edition, 2006.

Doganis, R. *Flying off course: the economics of international airlines*, 3rd ed., Routledge, 2002, reprinted 2006, Taylor & Francis Group, UK.

Graham, A, *Managing Airports: an international perspective*, Butterworth-Heinemann, 3era. Ed. 2008.